



EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání



Občanský průkaz 4.0 – kompetence pro demokratickou kulturu
(reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008154)

Kompetence pro demokratickou kulturu

KOMPETENCE PRO DEMOKRATICKOU KULTURU

Model kompetencí, které jedinci umožňují podílet se účinně a náležitě na demokratické kultuře (dle *Executive summary competences for democratic culture 2016*, český překlad dostupný na <http://www.obcanskevzdelavani.cz/publikace>).

Dokument popisuje konceptuální model kompetencí, které si musejí občané osvojit, chtějí-li se účinně podílet na demokratické kultuře a chtějí-li pokojně žít s ostatními v kulturně rozmanitých demokratických společnostech. Model tvoří dvacet kompetencí rozčleněných do čtyř širokých kategorií:

1. HODNOTY

Hodnota lidské důstojnosti a lidských práv – Tato hodnota je založena na základním přesvědčení, že všechny lidské bytosti jsou si rovny, mají stejnou důstojnost, zasluhují si stejnou úctu, mají stejná lidská práva a základní svobody, a podle toho by se také s nimi mělo jednat.

Hodnota kulturní rozmanitosti – Tato hodnota je založena na základním přesvědčení, že bychom měli kladně přijímat, a oceňovat kulturní rozmanitost a vážit si jiné kulturní příslušnosti, kulturní proměnlivosti a pestrosti, různorodosti perspektiv, hledisek a postupů.

Hodnota demokracie, spravedlnosti, čestnosti, rovnosti a právního státu – Tato skupina hodnot je založena na základním přesvědčení, že společnost by se měla řídit a spravovat demokratickými postupy zohledňujícími principy spravedlnosti, čestnosti, rovnosti a právního státu.

2. POSTOJE

Otevřenost ke kulturní jinakosti a k odlišným přesvědčením, názorům a postupům – Otevřenost je postoj k lidem, jež vnímáme jako příslušníky odlišných kultur, případně k přesvědčením, světonázorům a postupům, jež se od našich vlastních liší. Zahrnuje citlivost vůči odlišným lidem či názorům, zájem a ochotu se o nich dozvědět více.

Úcta – Úcta spočívá v kladném přijetí a ocenění někoho či něčeho na základě posouzení jejich vlastní hodnoty, ceny a významu. Pro účinný mezikulturní dialog a demokratickou kulturu je úcta k lidem s odlišnou kulturní příslušností či odlišnými názory a postupy zcela nezbytná.

Občanský postoj – Občanský postoj je namířen k vlastní komunitě nebo společenské skupině, která je širší než bezprostřední kruh rodiny a přátel. Zahrnuje pocit příslušnosti k dané komunitě, ohled k ostatním členům, uvědomování si vlivu vlastního jednání na ostatní, sounáležitost s dalšími příslušníky komunity a vědomí závazků vůči dané komunitě.

Odpovědnost – Odpovědnost je postoj k vlastnímu jednání. Zahrnuje zvažování svého jednání, vytváření záměrů, jak vhodně morálně jednat, svědomitého dodržování těchto záměrů a přijetí zodpovědnosti za jejich důsledky.

Sebedůvěra – Sebedůvěra je postoj ke své vlastní osobě. Zahrnuje kladné přesvědčení o vlastní schopnosti konat tak, jak je nezbytné pro dosažení vytčeného cíle, a rovněž důvěru, že dokážeme porozumět problémům, dokážeme nalézt patřičné cesty k jejich řešení, vyhnout se překážkám a změnit svět.

Tolerance k nejednoznačnosti – Tolerance k nejednoznačnosti se týká situací, které jsou nejisté a které lze vykládat mnoha různými způsoby. Zahrnuje kladné hodnocení těchto situací a jejich konstruktivní řešení.

3. DOVEDNOSTI

Samostatné učení – Samostatné učení pokrývá dovednosti nezbytné k vyhledávání, utřídění a zhodnocení vlastního vzdělávání se v souladu se svými nároky, samostatně a bez zásahu jiných lidí.

Analytické a kritické myšlení – Analytické a kritické myšlení jsou dovednosti potřebné k systematickému a logickému rozboru, hodnocení či posouzení libovolných podkladů (např. textů, argumentů, výkladů, problémů, událostí, zkušeností atd.).

Poslouchání a pozorování – Poslouchání a pozorování jsou dovednosti nezbytné k rozpoznání a pochopení obsahu a formy sdělení, rovněž k rozpoznání a pochopení neverbálního chování lidí.

Empatie – Empatie je soubor dovedností potřebných pro pochopení myšlenek, přesvědčení a pocitů jiných lidí, jde o schopnost nahlížet svět jejich očima.

Pružnost a přizpůsobivost – Pružnost a přizpůsobivost jsou dovednosti nezbytné ke změně a úpravě vlastních myšlenek, pocitů nebo projevů tak, abychom dokázali účinně a vhodně reagovat na nové okolnosti.

Jazykové a komunikační dovednosti – Jazykové a komunikační dovednosti jsou předpokladem ke smysluplné a přiměřené komunikaci s lidmi hovořícími stejným nebo jiným jazykem, rovněž k možnosti působit jako prostředník mezi mluvčími různých jazyků.

Spolupráce – Spolupráce zahrnuje dovednosti nezbytné pro úspěšné podílení se na společných činnostech a úkolech a také dovednosti, jak ostatní ke spolupráci podnítit.

Řešení problémů – Řešení problémů jsou dovednosti potřebné pro pochopení, zvládnutí a odstranění konfliktů mírumilovným způsobem spočívajícím ve vedení účastníků sporu k nejlepšímu a pro všechny strany přijatelnému výsledku.

4. ZNALOST A KRITICKÉ POCHOPENÍ

Znalost a kritické pochopení sebe sama – Zahrnuje znalost a kritické pochopení svých myšlenek, přesvědčení, pocitů a motivací, vlastní kulturní příslušnosti a vidění světa.

Znalost a kritické pochopení jazyka a komunikace – Zahrnuje znalost a kritické pochopení společensky náležitých verbálních a neverbálních komunikačních dohod v rámci používaného jazyka, účinků, jež mohou mít rozličné komunikační styly na ostatní lidi, a také toho, jak každý jazyk vyjadřuje kulturně sdílené významy svým osobitým způsobem.

Znalost a kritické pochopení světa – Zahrnuje velký a složitý soubor znalostí a kritických přístupů k nejrůznějším oblastem včetně politiky, zákonů, lidských práv, kultury, kultur, náboženství, dějin, médií, ekonomik, životního prostředí a udržitelnosti.

www.obcanskyprukaz.eu